

SELETUSKIRI

Rapla Vallavolikogu 22. detsembri 2016 otsuse nr 75
“Haldusterritoriaalse korralduse muutmise taotlemine“ juurde

1. Kaiu valla, Raikküla valla ja Rapla valla kui ühinevate haldusüksuste ajalooline taust

Tulenevalt ajaloolisest seotusest on ühinevate omavalitsuste elanikud olnud läbi lähiajaloo sotsiaalselt ja majanduslikult seotud. Toimib tööranne, kasutatakse omavalitsuste teenuseid ning suheldakse nii organisatsioonide kui eraisikute tasandil.

Ajalooliselt on ühinevad vallad omavahel tihedalt seotud. Kihelkondade piirid on aja jooksul muutunud. Rapla kihelkond hõlmab tänaseid Rapla ja Raikküla valdasid tervikuna ning Kaiu vald kuulub Juuru kihelkonda. Geograafilisest paiknemisest tingituna on ühinevad omavalitsused olnud juba varasemalt funktsionaalselt seotud Rapla linnaga.

2. Ühinemise mõju demograafilisele situatsioonile

Uues tekkivas kohalikus omavalitsuses on praeguste andmete põhjal (Statistikaameti andmetel 01.01.2016) kokku 11 942 elanikku.

Ühinevates omavalitsustest on tööealisi elanikke (vanuses 19–64) 62,5 % rahvastikust. Kõige suurem on tööealiste osakaal Raikküla valla rahvastikus (64,2%), samal ajal kui kõige vähem- 59,76% - on tööealisi Rapla vallas. Kooliealisi lapsi ja noori on kõige enam Rapla vallas (13,3 %) ja väikelapsi (vanuses 0–6) 8,3 %. Kaiu ja Raikküla valdades on väikelapsi vastavalt 4,6 ja 4,5%.

Piirkonnas sünnib igal aastal kokku ligi 100 last, mis võimaldab jätkusuutlikult lasteaedade ja koolide tööd kavandada. Samas nõuab tähelepanu ka eakatele suunatud teenuste pakkumine- näiteks sotsiaaltransport ja –teenused.

Ühinemine ise otseselt demograafilist situatsiooni ei paranda, kuid positiivseid muutusi on võimalik mõjutada edasiste poliitiliste valikutega - erinevad toetused, elukeskkonna arendamine, ettevõtluskeskkonna paranemine sellega kaasnev uute töökohtade teke ja palgataseme paranemine.

3. Ühinemise mõju elanike elutingimustele

Kolm ühinevat kohalikku omavalitsust on oma senistes arengusuundades väärtustanud head ja turvalist elukeskkonda ja samal suunal plaanitakse jätkata ka uues moodustavas omavalitsuses. Ühinevad omavalitsused näevad ühinemises võimalust elanike elutingimuste parandamiseks-näiteks läbi paremate avalike teenuste pakkumise. Omavalitsuste vaheline koostöö on toimunud aktiivselt ka ühinemise eelsel perioodil- hästi iseloomustavad seda näited tervishoiukorralduse, huvihariduse- ja kultuurivaldkonnas. Paljud Raikküla valla lapsed huvikoolis Raplas, kultuurikollektiivide liikmed on pärit erinevatest omavalitsustest, koostööd on tehtud sotsiaalvaldkonna projektides. Raikküla elanike perearstid on Raplas ja eriarstiabi teenuseid saavad nii Kaiu kui Raikküla elanikud Raplammaa haiglas. SA Raplammaa Haigla on omavalitsuste ja SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla ühisasutus.

4. Ühinemise mõju avalike teenuste osutamise kvaliteedile

Kaiu valla, Raikküla valla ja Rapla valla ühinemisläbirääkimiste käigus on poolte esindajad seadnud ühiseks eesmärgiks tänaste omavalitsuste kui kogukondade jätkusuutliku arengu ja strateegilise juhtimisvõimekuse suurendamise. Sellega soovitakse ühendada tänaste omavalitsusüksuste arengupotentsiaal ja tugevused, et anda oluline tõuge piirkonna tasakaalustatud arengusse. Ühinemine võimaldab parandada omavalitsuse elanike elukvaliteeti, arendada igapäevaelu ja infrastruktuuri.

Ühinemise käigus soovitakse moodustada jätkusuutlik, tervikliku ruumistruktuuriga vald, mida iseloomustab toimiv teenuskeskuste võrgustik, head transpordiühendused ja kõrge

arengupotentsiaal. Kohalike omavalitsuste ühinemine loob eeldused ühinemisest tuleneva kõrgema finants- ja haldussuutlikkuse rakendamiseks piirkonna ühtlaseks arendamiseks ning võimaldab vältida rõhuasetuse koondumise keskustesse. Sel viisil halduskorralduse muutumine aitab kaasa piirkonna tasakaalustatud ja terviklikule arengule ning tugevdab ühinevate kohalike omavalitsuste edaspidiseid positsioone võimalike riigi poolt läbi viidavate halduskorralduslike ümberkorralduste korral.

Lepinguosaliste ametiasutuste hallatavad asutused antakse üle valla alluvusse ning ametiasutuste tegevus korraldatakse ümber, et tagada suutlik ja toimiv omavalitsus. Juhtimisstruktuuri kujundatakse uues omavalitsuses lähtuvalt eesmärgist, et ühinenud omavalitsuses tekiks rohkem valdkondlikku spetsialiseeritust.

Kohalike omavalitsuste suurem roll ühiskonna elu korraldamisel ja tugevam esindus- ja osalusdemokraatia on tulevikku vaatavad eemärgid, mille saavutus sõltub nii reformi üldisest edukusest ja selle jätkuetappidest kui ka kohalikest juhtimisotsustest ja elanike aktiivsusest kohalikus elus kaasa rääkida.

5. Ühinemise mõju transpordi ja kommunikatsiooni korraldusele

Raplamaa Omavalitsuste Liidu poolt 2009. a tellitud ja BDA Consulting OÜ koostatud mobiilpositsioneerimise ja pendelrände trendide analüüs käsitles rännet maakonna siseselt ja väljapoole. Analüüs lähtus mobiiltelefonide positsioneerimisest, mis näitab inimeste kodukoha ja töökoha (koolikoha) vahelist rännet. Liikujate analüüs tõestab selgelt, et keskne igapäevase töörande sihtpunkt nii Raikküla kui Kaiu valdadest on Rapla linn. Sellest analüüsist tulenevalt on selge, et transpordikorraldus nõuab ühinemise järgselt ümberkorraldusi. Hea ühendus uue valla keskuse Raplaga on Raikküla valla Purku ja Raikküla piirkondadel. Raikküla valla Tamme külal, Kaiu valla Vahastu ja Kuimetsa piirkondadel on ühendus pigem kehv. Transpordikorralduse arendamisel uues vallas võetakse eesmärgiks elanike tegelikele vajadustele vastava süsteemi kujundamine.

Kommunikatsiooni oluliseks osaks on uue valla infoleht, mis hakkab ilmuma kord kuus ning on valla elanikele tasuta (kojukanne postkasti). Ametlikku ja muud vajalikku infot edastatakse läbi vallalehe, ametliku veebilehe ja teiste elektrooniliste meediakanalite kaudu.

6. Ühinemise mõju ettevõtluskeskkonnale

Kaiu ja Raikküla vallad kuuluvad Rapla toimepiirkonda. Kogu piirkonna suurimateks ja olulisemateks töandjateks on Kaiu LT OÜ, Kaiu EKO Metall OÜ, Akzo Nobel Baltics AS, Saarioinen Eesti OÜ, Violante Mööbel OÜ, RMW AS, Raikküla Farmer OÜ, Raplamaa Haigla SA, Rapla Tarbijate Ühistu, Vir-Var Kauba OÜ. Lepinguosaliste eesmärk on luua soodne ettevõtluskeskkond, lähtutakse arendus- ja planeerimistegevuses arusaamast, et elu-, loodus- ja ettevõtluskeskkond moodustavad ühtse terviku. Koostööd, mis on ka juba varasemalt piirkonna ettevõtjate vahel toimunud, toetatakse ka uues omavalitsuses ning rakendatakse uusi läbimõeldud koostöövorme ettevõtluskeskkonna arendamiseks ja valla elanike töövõimaluste mitmekesistamiseks. Ühinejate jaoks on oluline senisest rohkem ära kasutada haridusasutuste võimalusi ettevõtluspotentsiaali kasvatamiseks, pöörates tähelepanu lasteaedade ja koolide õppekavade kujundamisele, huvitegevusele ja –haridusele. Elanike tööhõive ja ettevõtlusaktiivsuse suurendamiseks nähakse võimalusena koostööd erinevate organisatsioonidega elanike täiend- ja ümberõppe korraldamisel.

7. Ühinemise mõju hariduslikule olukorrale

Lepinguosaliste eesmärk on tagada kõigile lastele lasteaiakohad, kvaliteetne elukohalähedane alus- ja põhiharidus ning gümnaasiumiharidus vastavalt kehtivale haridusvõrgule.

Alusharidust pakkuvad lasteaiad paiknevad moodustavas Rapla vallas piisava tihedusega ja jäävad toimima senistes asukohtades. Haridusasutuste töötajate töötasu ühtlustamine tagab kvalifitseeritud

pedagoogide ja tublide õpetaja abide olemasolu. Oluline on, et lasteaedades ja koolides oleks võimalik saada kvaliteetseid tugiteenuseid - logopeed, psühholoog, tugiisik lapsele - mida varasemalt kõik omavalitsused pakkuda ei saanud.

Kokku on lepitud, et koolid säilivad, arendatakse nende omavahelist koostööd. Valla kõiki haridusasutusi käsitletakse ühtse hariduspiirkonna üksustena, tagades nende autonoomse juhtimise ja koordineerides koostööd.

8. Rapla valla kui organisatsiooniliselt ühtse teenusepiirkonnana toimimisest

Valla territooriumil korraldatakse teenuste pakkumine ühtsetel alustel. Rapla Vallavalitsus kui ametiasutus pakub avalikke teenuseid valla ametiasutuses vallasiseses linnas ning igapäevaselt vajalike teenuste osutamiseks ning piirkonna ja vallakeskuse sidususe tagamiseks teeninduskeskustes Tamme külas ja Kaiu alevikus. Teenuskeskustes on tagatud vähemalt esmane nõustamisteenus ja sotsiaalteenus. Teenuskeskuste staatus, funktsioonid, teenuste nimekiri ning teenistujate ameti- ning töökohad määratakse kindlaks valla ametikohtade struktuuris, mis töötatakse välja ettevalmistusperioodi jooksul. Uues omavalitsuses delegeeritakse võimalikult paljude igapäevaselt vajalike teenuste osutamine ning võimalikud haldusfunktsioonid teenuskeskustele, kodanikeühendustele ja eraettevõtetele, tagades samas valdkonna professionaalse ja majanduslikult tõhusa juhtimise.